

podle Darwinovy metody vývoj člověka v minulosti a usuzuje, jaký vývoj jej ještě čeká v budoucnosti. Člověk se bude zdokonalovati, ale bude také chybovati. Neshledává nesouhlas mezi biologickou naukou o vývoji člověka a biblickou naukou o jeho pádu. Dar svobodné vůle obsahuje také možnost záhuby a degenerace. Člověk proto hledá vůdce a náboženství jej nachází v Bohu. Člověk nejprve dosáhl vědomí dobra a zla, podle něho pak soudil jiné, až křesťanství přineslo zákon odpouštětí. Geniové, kteří jsou mezi námi, ukazují cestu k dalšímu vývoji. Dr. Lepař.

OLIVER LODGE: *Věda a pokrok lidstva*. Přeložil J. A. Theimer, 212 stran, 8°. Jan Laichter, Praha 1933. — Lodge vychází, jako mnoho jiných filosofů z přírodních věd, proto jeho filosofie stále na přírodní zjevy navazuje, k nim se vrací a z přírody čerpá poučení a víru. Vidí hranice lidského poznání, chápe, že dále může jíti jen intuice. Proto snad jeho filosofie tak splývá s vírou, je stejně exaktní, jako plna dobré vůle. Pokrok nepřináší, bohužel, vždy lidstvu prospěch, proto se musí každá generace snažiti, aby zanechala po sobě svět lepší. Autor vychází z nekonečnosti vesmíru a z pokusů ji definovati a je přesvědčen, že konečná pravda bude lepší a větší než cokoli jsme mohli vymysleti. Zdá se, že účelem všech světů v prostoru jest poskytnouti možnost života a ducha, zákon a řád vládnou nejen v prostoru vesmírovém, nýbrž i v prostoru atomovém. Elektrické jednotky sestavují se v atomy a tyto v molekuly, jež, dosáhnou-li určité složitosti, ožívují. Lidstvo má ohromné možnosti, ale dosud jich nedovedlo využití. Jsme ovšem na začátku, odhaduje-li se život lidstva na milion roků, musíme se však snažiti, aby náš pokrok přispěl k vývoji lidstva v dohledné době. Dosavadní pokrok má své světlé i stinné stránky, má i své nedostatky, na př. ve spolupráci. Cítíme, že je dvojitý vesmír, hmotný a duševní. Žijeme ve světě hmotném, ale cítíme, že patříme k světu duchovnímu, který ovládají vyšší bytosti, o jejichž existenci však svými smysly se nemůžeme přesvědčiti, ačkoli náboženství nás o ní ujišťuje. Věda přijímá vesmír tak, jak je a snaží se jen vysvětliti jeho řád. Konečné problémy ponechává filosofii a s určitým pohrdáním též náboženství, které se o vědecké vysvětlení vůbec nepokouší, nýbrž vznáší se v ovzduší víry. Svým fysickým zrakem nemůžeme proniknouti do hlubin skutečnosti. I ten nejzatvrzelejší materialista nakonec stane před otázkou, co bude po smrti. Autor je přesvědčen, že smrt není zánikem, a že strach před smrtí je zbytečný. Tělo duchovní, které dosud nemůžeme si uvědomiti, přechází tělo hmotné. Je těžko reprodukovati jemné a hluboké myšlenky autorovy, aniž by byl porušen jejich tichý, vyrovnaný klid. Jeho slova nejsou a nechtějí býti jen poučením, nýbrž spíše útěchou.

Dr. Lepař.

RNDr. RUDOLF JIRKOVSKÝ: *Dějiny hornictví v Krušných horách*. — Žatec, 1933. Čes. museum v Žatci, s. 30, in-16. (Publikace musea, 11.) — Kdyby některý jiný národ měl tak slavnou historii v odvětví právně, politicky i hospodářsky důležitou, jako máme my v hornictví, nepochybně by už měl vydánu nejen velikou historii, nýbrž vedle toho snad i nějaký badatelský ústav a pod. My jsme ovšem v dobách útisku měli tolik úkolů, že nám nezbylo na podobné práce ani kdy a po válce zase práce se tak hromadí, že prostě nestačíme. A tak se musíme spokojiti s málem a zaznamenáváme vděčně a s radostí každou i sebe menší studii, hornictví se dotýkající. Studie Jirkovského je práce velmi malá, vlastně tu jde o uspořádání jakéhosi hornického místopisu severočeského, ale je tu vidět dobrá snaha jak autora, tak zvláště českého menšinového musea žateckého. Vlastně tento první sešit se týká jen zaslých dolů blatenských (Platten), přísečnických, výprtských a wiesentalských. Je to sice studie drobná, ale pracovaná s porozuměním k věci. Nepřehlížejme ji pro její rozsah, protože nesmíme zapomenout, že podobné malé studie dávají základ budoucí práci syntetické, které se snad přece jen dočkáme, a těšme se na pokračování. Ča.

Dr. JOSEF MACEK: *Kam se poděly peníze? Co máme dělat? a jiné časové úvahy o cestě z krise*. 59 stran, 8°, Kč 4.—. Ústřední dělnické knih-